СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 179. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 6-го серпня 1941. No. 179. Jersey City, N. J., Wednesday, August 6, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

АМЕРИКА ОБІЦЮЄ ПОВНУ ЕКОНОМІЧНУ ДОПОМОГУ СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗОВІ

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту подав офіційно до відома, що уряд Злучених Держав Америки підписав умову з СССР, на основі якої Америка зобовязується дати Совєтському Союзови всебічну поміч для боротьби з Німеччиною. Вимінні ноти, підписані Велесом і совєтським амбасадором Уманським стверджують, що уряди Америки і СССР будуть тісно співпрацювати, щоб розгромити Німеччину. Уряд Злучених Держав приобіцяв рівнож, що якщо це буде можливо, то достатить потрібні Москві матеріяли на своїх власних кораблях до Владивостока. Тому, що довіз до СССР одиноко можливий через Тихий океан, американські чинники заявили, що всякі намагання Японії не допустити ось ту допомогу до совєтського порту, стрінуться з рішучою поставою американського уряду і американської фльоти.

Відновлено економічну умову між Америкою й СССР.

Департамент стейту теж повідомляє, що економічна американсько-совєтська умова, що вигасає, автоматично продовжується на один рік довше. Уряд Злучених Держав Америки зобовязується дати Совєтам необмежений дозвіл на вивіз машин й інших матеріялів, потрібних для ведення дальшої війни. Згідно з заявою американських офіційних чинників, Америка дає ось таку поміч комуністичній Москві, бо цього „вимагає інтерес оборони Злучених Держав", бо Німеччина, нападаючи на Совєтський Союз, „загрожує безпеці й незалежности не тільки Совєтського Союзу, але також інших держав". Хоч повища заява не означає, що це є пакт взаїмної між Америкою й СССР помочі, п... стає ясним, що всякі ідеольогічні річниці, що ділили Америку від СССР, тепер цілком никли, себто не заважують.

УХВАЛЮЮТЬ НОВІ ПОДАТКИ.

ВАШИНГТОН. — Палата послів переголосувала проект про нові податки, наложені у звязку з вимогами оборони краю. Податки передбачені цим законопроектом уважаються за найбільші в дотеперішній історії Злучених Держав Америки.

ДЕБАТУЮТЬ НАД ПРОДОВЖЕННЯМ РЕЧЕНЦЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ.

ВАШИНГТОН. — В сенаті йде завзята дискусія над ріжними проектами в справі продовження реченця військової слухби. Передбачають, що внесення сенатора Тефта, який домагається продовження військової служби лиш на шість місяців, не одержить більшости голосів, а перейде проект адміністрації, яка хоче продовжити службу до двох і пів років.

КОРДЕЛ ГОЛ ПРОТИ НАМАГАННЯ ДЕРЖАВ „ОСІ" ОПАНУВАТИ ЦІЛИЙ СВІТ.

ВАШИНГТОН. — Кордел Гол, секретар стейту, майже по двомісячній відсутности в американській активні полтиці, заявив, що теперішня хвиля вимагає цілковитої єдности американського народу. Стверджуючи, що тоталітарні держави змагають до опанування цілого світу, Гол закликав всі інші народи до обєднаної акції проти „дикунства й варварства". Щоб забезпечити повну перемогу, говорив секретар стейту, Америка мусить постійно збільшувати свою мілітарну силу та промислову спроможність не тільки для себе, але також для інших народів, непідбитих ще тоталітарними державами. Цю заяву зробив Гол у відповідь на гарячий привіт, який зготовили йому журналісти та фотографи, коли він явився знову на щоденній пресовій конференції департаменту стейту.

КОЛОМБІЯ ВИКРИВАЄ ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ.

БОГОТА (Колюмбія, Полуднева Америка). — Колюмбійська державна поліція арештувала неподане число осіб, запідозрених в плянуванні державного перевороту. Подаючи це до публичного відома, Хозе Кастро Мартінез, міністер війни, заявив що ці здогадливі змовники навязували звязки з підстаршинами колюмбійської армії та намовляли їх до бунтів. Хоч він заявив, що всі арештовані це родовиті колюмбійці, проте ходять широкі чутки, що між ними мають бути також німці. Місцеве німецьке посольство рішучо заперечило, начеб то серед арештованих були німецькі громадяне.

ІКЕС ЗАДОВОЛЕНИЙ З ВИСЛІДУ ОБМЕЖЕННЯ ПРОДАЖІ БЕНЗИНИ.

ВАШИНГТОН. — Гаролд Л. Ікес, секретар внутрішніх справ та нафтовий координатор, висловив вдоволення з висліду обмеження продажі бензини, яке почалося минулої неділі. Він твердив, що газолінові стації пішли на зустріч тому розпорядженню, одначе самоходова публика, говорив він, мусить добровільно співпрацювати з ним в тому напрямі, бо в противному разі він буде змушений взятись за драстичні міри.

НІМЕЦЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКА ВІЙНА БЛИЗЬКО РІШАЛЬНОГО КІНЦЯ — КАЖУТЬ АМЕРИКАНЦІ

Вашингтонський кореспондент „Ню Йорк Гералд Трібюн" Джеймс Г. Саймондс пише, в числі з 5. ц. м., що американські офіційні чинники є переконані, що німецько-московська війна зближається до рішального кінця. Згідно з їх опінією, гігантичні битви за Київ і Смоленськ можуть перерішити судьбу цілої війни на сході. Американські чинники свідомі того, що німці дуже натискають на большевиків, а ці знову кидають проти них всі сили. Присутність сибірських дивізій під Смоленськом переконує американців, що Москва кидає все, щоб здержати німецьку навалу. Американські офіційні кола кажуть таке:

Німці врізалися глибоко в совєтську територію своїми панцирними дивізіями та другими моторизованими частинами. Вони зуміли підтягнути свою піхоту. Німці мали спорадичні передишки в наступі й дали віддихнути своїм військам. Під Смоленськом вони окружили значні большевицькі сили. Головні большевицькі сили, замісць відступити на схід, почали проти-наступати, щоб врятувати замкнені залізним колом інші совєтські війська. Через те большевики понесли велитенські втрати. Хоч американці не хотять сказати думки про вислід цеї титанічної війни, проте вони твердять, що німецька тактика з большевиками така сама як ця, якої вживали німці в Польщі. Ріжниця є тільки в тому, що большевиків є більше, що вони мають механізовану армію та воюють на більших просторах. Місяць серпень буде рішальним місяцем для обох армій, німецької й большевицької.

НІМЕЦЬКА „ПЯТА КОЛЮМНА" НЕ ДОПИСАЛА В КИЄВІ — ТВЕРДИТЬ РАДІЄВИЙ КОМЕНТАТОР

Нюйорська газета „ПМ" з дня 4. липня ц. р. під повищим заголовком пише таке:

Бирнет Гершей (WMCA) оповів минулого вечора, як то німецька „пята колюмна" не дописала в Києві. Тим, на його думку, пояснюється, чому німці пустили новинку про впадок Києва, чотири тижні тому, коли їх війська були ще сто миль від міста.

Німці, говорив він, порозумілись з групою українських націстів, які обіцяли їм віддати місто та залоги червоної армії без одного стрілу. Однак, нещасливо для Гітлера, українці, що обіцяли йому поміч, були втікачами в Берліні, й ліста імен їх земляків, зрадників в Києві й по інших українських містах, була зібрана з часописів. Совєтська розвідка, продовжав Гершей, дуже пильно стежила за тими втікачами українцями довгі роки та дістала лісту імен, яку мав націстичний штаб. Кількох українців, що були замішані в заговір, розстріляно як зрадників, а більшість, що була льояльною для Росії, постановила взяти ризико та перехитрити хитрунів в Берліні.

СОВЄТИ КАЖУТЬ, ЩО ЗНОВ НІМЦІ ПОЧИНАЮТЬ НАСТУПАТИ

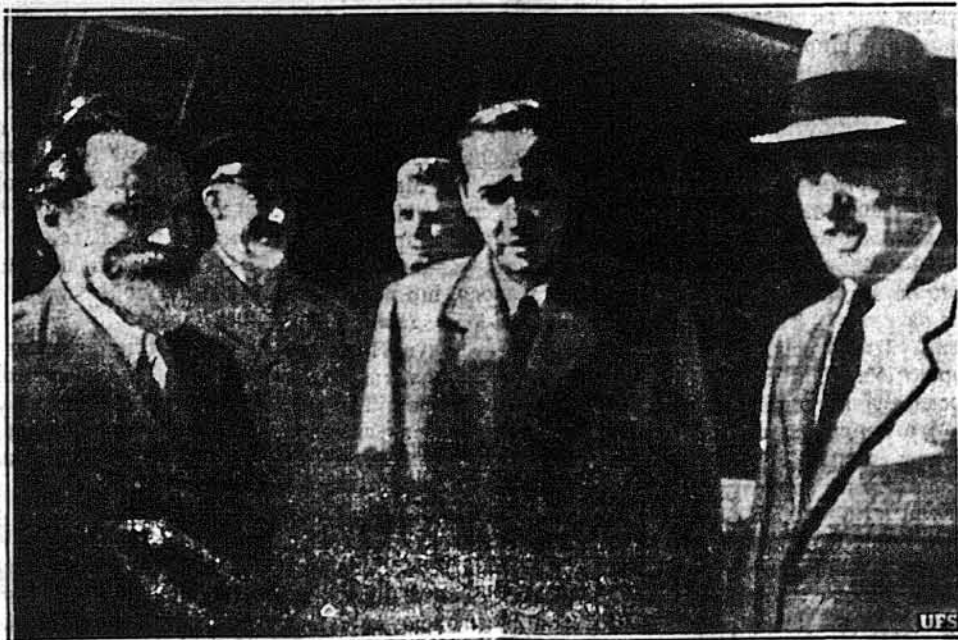
Совєтські воєнні звідомлення стверджують новий наступ німецьких військ, яким вдалось створити новий пролом на відтинку між Смоленськом і Ленінградом. Також ведуться тяжкі бої коло Києва, Білої Церкви, Житомира і коло Холма, де продовжує бій окружена німцями совєтська армія. Напір німців дуже сильний, кажуть совєтські звідомлення. Обі сторони поносять тяжкі втрати і кидають на фронт нові резерви.

НІМЦІ ВЕДУТЬ ОФЕНЗИВУ ЗА ЗДОБУТТЯ УКРАЇНИ

Німецькі війська повели сильний наступ, щоб здобути Україну. Вони енергійно посуваються вперед і в багатьох місцях окружили багато совєтського війська, яке тепер старається знищити, кажуть німецькі звідомлення. В околицях Києва ведуться тяжкі бої, які дорівнюють тим боям, що велись недавно коло Смоленська. Тягар боротьби тепер переніся на Україну, кажуть німці. За їх словами опір совєтської армії на Смоленськім фронті вже зломаний. Проте не виключене, що перед Москвою совєтські війська створять ще одну сильну оборону, кажуть німецькі кола.

АНГЛІЙЦІ ЗАПОВІДАЮТЬ СОВЄТСЬКУ ОФЕНЗИВУ В ФІНЛЯНДІЇ

Англійські військові кола говорять, що Совєти вже скупчили належні резерви, щоб перейти в офензиву проти німців. Наперед вони поведуть офензиву на фінсько-карельським фронті. Для тої цілі вони вже зібрали пів міліона нового війська під проводом генерала Стерна, що комондував совєтськими військами в останнім місяці попередньої фінсько-совєтської кампанії.

ГОПКІНС В МОСКВІ. — Гері Гопкінс, представник президента Рузвелта за границею, їздив до Москви, щоб переговорити з совєтськими представниками справу помочи Совєтам. Першим з ліва — С. А. Лозовський, представник совєтського міністерства заграничних справ; другий — американський генерал Дж. МекНерні, третій — американський аташе, І. Д. Ітон. По нім йде Гопкінс, а за ним американський амбасадор до Москви, Стайнгард

ШІСТЬСОТ АМЕРИКАНСЬКИХ ГРОМАДЯН ЗАСТРЯГЛО В ЯПОНІЇ

ТОКІО. — Внаслідок „економічної війни" між Японією і Злученими Державами Америки, в Японії застрягло поверх шістсот американських громадян, не числячи кілька тисяч японців, роджених в Америці, які мають повне право вертати до Америки. Японські морські лінії нагло здержали виїзд своїх кораблів до Америки. Дехто думає, що тут на перешкоді стала не лиш „економічна війна", але також напруження між Америкою і Японією, яке може кожної хвилини довести до вибуху.

ЗБРОЯ ДЛЯ ПОЛЯКІВ.

АНКАРА. — В анкарських дипльоматичних колах говорять, що Америка обіцяла польській армії, що саме твориться тепер на території Совєтів, всяку зброю. Та армія виноситиме коло 200,000 вояків. Одначе з боку американських кол нема потвердження цеї чутки. Зате всі уважають фактом, що та польська армія мусітиме битись разом з совєтськими військами і її не перевезуть на Близький Схід, щоб злучити разом з британійськими частинами. З Палестини приходять чутки, що польські консулярні урядники, які перебувають там від часу, як опустили Польщу, дістали наказ пакуватись, бо відідуть до Совєтів.

ПРО РОЛЮ СОВЄТІВ ПО ВІЙНІ.

ЛОНДОН. — Англійська найвпливовіша газета, „Таймс", помістила редакційну статтю, в якій говориться, що по війні Совєти, разом з Британією, будуть домінувати Европою, але під тим услівям, що тепер вони побють німців. Бо Британія не хоче і не може мати більше впливів на Сході Европи. Зате вона буде мати переважні впливи на заході Еропи. В дипльоматичних колах Лондону ходять чутки, що вже тепер над тою справою застановляються разом британійські і совєтські представники, зокрема обговорюють економічні питання, які виринають на цілий зріст, як лиш закінчиться війна.

ОБУРЕННЯ В ТУРЕЧЧИНІ.

АНКАРА. — Стаття в лондонськім „Таймсі" викликала велике обурення серед турків. Поважний турецький часопис „Єні Сабаг" відповів, що колиб німці витратили міліон марок на агітацію, щоб викликати на Близькім Сході ворожнечу проти Британії, вони не осягнулиб стільки успіхів, що осягнула ця стаття. Народи Близького Сходу ненавидять думки, що Совєти на Сході Европи моглиб грати домінуючу ролю, каже згаданий часопис і додає, що на щастя британійської заграничної політики ще не накрислеє редакція „Таймсу", тільки міністерство заграничних справ.

ЗАНОСИТЬ НА ЗИМОВУ КАМПАНІЮ.

АНКАРА. — Німецькі кола в Анкарі починають говорити, що німецький штаб ніколи не плянував закінчити совєтську кампанію цього року. Тому не що розчаровуватись, коли він її цього року не закінчить.

ФРАНЦІЯ ОБОРОНЯТИМЕ СВОЇХ КОЛЬОНІЙ.

ВІШІ. — Французький уряд в Віші заявив, що коли ходить про інші французькі кольонії, зокрема в Північній Африці, то Франція не дозволить їх так легко окупувати, як дозволила Індо-Китай. В Індо-Китаю Франція мала дуже маленькі сили і неможливо було думати про оборону. Зате Франція обороняла перед Британією Сирію і буде обороняти Північну Африку перед кожним агресором, включаючи держави „осі". Та заява була звернена особливо проти держав „осі" і була зроблена у відповідь на допити американських дипльоматів, які хотіли знати виразно становище Франції.

МУСОЛІНІ КАЖЕ, ЩО „ДВА СВІТИ ЗУДАРЯТЬСЯ".

РИМ. — Премієр Мусолінї виголосив промову до італійських відділів, що відходили на совєтський фронт. До них він сказав, що світ вже поділений на два великі табори. З одного боку Німеччина, Італія і Японія, з другого — Британія, Америка і Совєти. Це два зовсім окремі світи, які мусять один одного знищити. Він заподав перемогу для свого „світу".

ГОПКИНС „ПІД СИЛЬНИМ ВРАЖІННЯМ".

ЛОНДОН. — Гері Гопкінс, американський представник „ленд-ліз" закону, повернув до Лондону з Москви і висказав своє глибоке враження, яке викликали на нього совєтські провідники і армія. А вислід того захоплення такий, що він заявив, що Америка мусить дати Совєтам всяку можливу поміч і то якнайскорше.

НОВІ АНГЛІЙСЬКІ ЛІТАКИ.

ЛОНДОН.—Англійські військові кола тепер розкрили свій новий модель літака, якого вони вже уживали довший час, але вдержували в тайні його прикмети. Цей літак має чотири гармати, шість скорострілів і 330 миль скорости на годину. Це найсильніший літак в світі і він багато причинився до того, що Англія зігнала зо свойого неба німецькі літаки.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918,

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

МОСКОВСЬКО-ПОЛЬСЬКА ЗГОДА

Читаємо, що „закінчилась війна Польщі з СССР". Перебуваючий на вигнанню в Англії польський уряд заключив з червоним урядом у Москві договір, яким уневажнено умову СССР з Німеччиною з 1939. року в справі розбору Польщі. Навязано дипльоматичні й дружні звязки між польським урядом і СССР, як теж рішено повести спільно дальшу війну проти Німеччини. Знову з тим є звязане створення у Совєтах польської армії під совєтською командою та звільнення польських полонених і вивезених. Ось так Совєти визнали „незалежну Польщу". Коли іде про аліянтів, то Велика Британія й Америка не визнали її розбору Німеччиною, а Британія, як заявив Іден, британський міністер закордонних справ, не перебрали гарантії давних границь Польщі.

Як знаємо, з того договору не є вдоволені многі члени польського уряду на вигнанню, як теж є невдоволення і серед польського громадянства. А це тому, що в договорі нема виразного зазначення, що Польща одержить по війні на сході ті границі, що були накреслені в совєтсько-польськім договорі в Ризі, в 1921. році. Отже іде тут про західньо-українські, білоруські та литовські землі, які не є загарантовані.

Для аліянтів цей договір являється „чудом", якого доконав Гітлєр, бо це завдяки гітлєрівській небезпеці помирились поляки з москалями, та ще з большевиками. Так пише „Ню Йорк Таймс".

З українського боку цей договір означає, що якщоб він здійснився, то український нарід опинивсяб знову вцілости під большевицько-московським ярмом, або був би поділений на дві більші частини: одна осталаб при Москві, а друга пішлаб під Варшаву. Очевидно, що тим зробленоб українському народови нову велику кривду. Тому не хочемо вірити, щоб таке наступило.

На нашу думку цей договір не тільки вдаряє в український нарід. Він є погубним теж і для Польщі. Бо як виграють Совєти, то вони не будуть питатись Польщі в справі границь. Вони їх самі назначуть. А Польща буде щаслива, якщо відразу не стане провінцією Москви в такий спосіб, як є тепер провінцією Берліна. Кажемо „відразу", бо, на дальшу мету, не улягає ніякому сумнівови, що большевицька Москва як переможець не стерпить у своїм сусідстві не-большевицької Польщі й скорше чи пізніше притягне її до себе, ніби до „словянської родини". А тоді доля Польщі буде не менше гірка від долі того українського народу, якого землями вона торгує. Бо так бувало й так знову буде, що коли змовляються Москва і Варшава, то це означає погибель українському народови. Але таку, що є теж і загибілюю волі польського народу. Про це поляки скоро ще раз переконаються. Тільки сусідство вільної й демократичної Польщі з незалежною демократичною Україною може вратувати державність і незалежність Польщі й ґарантувати їй свобідний розвій і спокій. Але про це шкода тепер ґоворити, бо нема такого польського проводу, щоб хотів таке розуміти.

Президент Перестерігає Перед Інфляцією

Президент Рузвелт вислав 30. червня ц. р. письмо до конґресу, з жаданням, щоб конґрес ухвалив для уряду спеціяльні права, якими він міг би контролювати ціни на ріжні продукти, а також чинші й т. п. Інакше, каже президент, прийде в Америці до інфляції. Отже іде тут про дуже важну і життєву справу. Важні уступи цього письма є такі:

„Інфляційний зріст цін й подорожіння щоденного життя загрожують нині тим, що можуть підмінувати наші оборонні зусилля. Тому пропоную конгресови приняти такі міри, при помочи яких можна булоб поборювати ту загрозу. Ми витрачуємо щодня по 30 міліонів долярів на оборону. Ця стопа мусить бути, і буде, піднесена. В червні цього року ми витратили приблизно 808 міліонів долярів, себто поверх пять разів по 153 міліонів долярів, яку то суму ми витратили в місяці червні минулого року. А кожний доляр натискає на вже обмежений засіб матеріялів.

„Цей натиск гостро кріпшає через зростаючий попит на цивільні продукти. Перший раз за довгі літа багато наших робітників зачало купувати такі речі, яких вони від давна потребували. А це значить, що є більше покупців на такі ріжні продукти, що мають в собі сталь і алюйміній, потрібні для оборони. В той спосіб скоро зростаючі цивільні попити прилучаються до величезних і наглячих попитів уряду.

„Ті, що мають гроші для витрати, готові заплатити за продукти всяку ціну. Знову уряд мусить задоволити свої оборонні потреби і їх певно задоволить. В такій ситуації лише зріст цін рішає, хто дістане той малий засіб матеріялів, якщо нема збільшення тих засобів, що маємо. Отже ми є перед інфляцією, коли не будемо протиділати негайно й рішучо.

„Наслідки інфляції є добре відомі. Ми бачили вже їх перед тим.

„Продуценти, що не можуть наперед знати, які будуть кошти виробу їх продуктів, вагаються заключити контракти в справі оборонних достав чи якось інакше зобовязатись, бо не є в силі передбачити наступних подій. Ціла продуктивна машина зачинає хитатися.

„Спекулянти, передбачаючи послідовний зріст цін, здержують доплив продуктів для оборонного промислу. Державні кошта зростають, а з ними зростає задовження держави, а це спадає на плечі цілої нації.

„Зріст коштів в життю робітника з одного боку, а більший прихід для промисловця з другого, веде до послідовних домагань вищих заробітних плат. Це знову означає тертя між робітниками і тими, що їх затруднюють.

„Ось такі обставини дають декому змогу тягнути великі зиски. Та інші, з означеними і низькими заробітками, зазнають великого обмеження у своїм життєвім уровени, а також зазнають скорчення їхніх довголітніх ощадностей. Нефаховий робітник, білокомнірцевий робітник, фармер, малий вкладник — всі вони переконуються, що їх доляр купує менше і менше.

„Тягар коштів оборони спадає безладно й нерівно на тих, що мають означені приходи, або на тих, яких сила добивання кращих плат така мала, що вони не всилі добитись підвищення своїх заробітних платень в пропорції до зросту коштів життя.

„А над тим усім висить мареVо будучої інфляції і депресії, що викликує замішання і спинює зусилля оборони, а також невідклично загострює небезпеки і трудноці на шляху до повороту до нормальної мирової стопи.

„Економічні посвяти, безпеечно, будуть, і ми їх зноситимемо радо. Але ми є рішені не допустити до того, щоб посвята одного, означала зиск для іншго. Ніщо не підірве гірше моралі цього краю як те, якщоб ми допустили до руїнницької кари на наші здібности, на нашу пильність і на наше щадження з боку індивідуально неоправданої й неконтрольованої інфляції. Тому є нашим завданням не допустити до інфляції, яка повстає з надужиття сили підносити ціни лиш тому, що засоби є обмежені, а попит незмінливий.

„Ми нині знаходимось в тім самім положенню, що в 1915 р., коли то розпочався зріст в цілій структурі цін. Тоді ми теж мали зглядну рівновагу цін впродовж півтора року по виповідженню світової війни. Але в жовтні 1915. р. ціни нагло підскочили вгору. В квітні 1917. р. гуртові ціни підскочили на 63%, в червні на 74%, а в червні 1920 р. вони були на 140% вищі ніж в жовтні 1915.

„Нині ці числа є застрашаючо подібні. Індекс статистичного бюра праці, взятий з 28 основних життєвих продуктів, вказує, що ціни на ті продукти зросли на 50% в порівнанню до тих цін, які ті продукти мали в липні 1939. р. А зросли на 24% від січня ц. р.

„Від липня 1939. р. індекс статистичного бюра праці, взятий з цін 900 життєвих продуктів, вказує, що ті ціни зросли пересічно на 17%. Вони зросли на 10% від початку цього року. В останніх 60 днях ціни зростають пять разів скоршим темпом ніж в часах, як лиш вибухла війна. Від липня 1939, на основі індексу статистичного бюра праці, цілий життєвий рівень в Америці подорожів на пять і пів відсотків. В тім на три і пів відсотків він зріс вже в цім році. А натиск цін вгору далі кріпшає. В однім місяці, від половини травня до половини червня ц. р., зріст був більший, ніж у котрім небудь іншім місяці від світової війни. Але цей індекс не записав біжучого зросту цін, а щойно за пару місяців він скаже про те, що нині маємо".

Представивши ці статистичні дані, президент Рузвелт заявив, що теперішний контрольор цін, Ліон Гендерсон, якого наставив президент, не може дати собі ради з цінами, бо не має подостатком виконної сили. Деякі фірми хотіли з ним добровільно співпрацювати, інші не хотіли. Тому треба закону, який давав би урядовцям виконно-каральну силу, щоб змусити людей так поступати в економічнім життi Америки, аби не допустити до інфляції. Президент сказав на адресу робітництва, що саме воно повинно особливо поборювати інфляційні намагання, бо через інфляцію воно дуже потерпілоб. А занадто великі заробітні платні, витиснені робітництвом на власниках, мусять мати також інфляційні наслідки. Та з другого боку, не можна шукати рівноваги в фінансовім життю Америки шляхом несправедливих оплат праці робітника. Та тільки при відповіднім законодавстві і співпраці уряду, капіталу і праці, можна буде осягнути справжню рівновагу.

Українські Діячі, Помордовані Большевиками

Деякі дані про українських мучеників, розстріляних у Львові.

Ці страшні вістки, що надходять до нас з рідних українських земель, мусять потрясати нами до глибини душі. Такого спустошення вже давно не бачила Україна. Гинуть тисячі й міліони, гинуть на фронтах, гинуть на вигнанню, гинуть катовані й розстріляні ворогами українського народу.

Нема ще й місяця, коли вся американська преса принесла світлини з кровавої купелі, яку вчинили большевицькі вандали над українцями при свойому відступі зі Львова. На днях дістали ми перші провірені інформації про тих, що впали з рук червоних садистів. Відомости прийшли від таких людей, що вповні заслуговують на довіря; вони прийшли в формі листа, писаного одним членом родини до другого члена родини в Америці. Отже, можна сподіватися, що названі жертви большевицького терору могли бути в першу чергу ці люди, яких знав сам автор листа. Тим хочемо сказати, що ця ліста українських мучеників це тільки початки тих страшних вісток, що будуть надходити у більшій скількости із зруйнованої України.

Хто були ці мученики? Що вони вчинили червоному наїздникови?

Тажко навіть говорити про якусь „вину" тих жертв, бо це, здебільша священики, що як такі, не брали чинної участи в політичнім життю. Можна сміло ствердити, що вони були арештовані як закладники, або прямо за це тільки, що були щирими і добрими українськими священиками, яких червоні вандали саме за це вистріляли без суду. З дикої люти.

Між мучениками виднiє імя **о. д-ра Миколи Конрада.** Є це український католицький священик, широко знаний не тільки у Львові, але й по цілій Галичині. Був він деканом фільософічного факультету Богословської Акадеії у Львові. Є автором „Нарису історії фільософії". О. Конрад був довголітнім орґанізатором української католицької молоді, її опікуном і приятелем. Коли в 1931 р. польська влада не пускала українських студентів на польські університети, митроп. Шептицький уможливив виїзд десяткам тихже студентів на університет до Лювену (Бельґія).

О. д-р Конрад був головним референтом тої „лювенської акції", виробляв приміщення для студентів в інтернаті, клопотався з польськими властями за пашпорти, улекшував виїзд до Бельґії, і т. п. Він був також членом Головної Ради Українського Католицького Союзу й співробітником католицького місячника „Дзвони" у Львові. Ціла його родина — це визначні українські патріоти. Його дружина була головою жіночого товариства „Будучність" у Львові, яке ґрупувало в собі понад 1,000 членів. Його дочка, Марійка Конрадівна, була одною з трьох дівчат (дві інші це Марійка Чиж і Софія Мойсейович), що були обвинувачені під замітом приналежности до УВО та за організацію кровавих деонстрацій 1. листопаду 1928. року. Син його Степан був також дуже активним в українськоу студентськоу життi. О. д-р Конрад мав понад 60 літ. Його зять д-р П. Ісаїв був співтворцем українського пластового руху, журналістом і редактором „Дзвонів".

Другим з відомих жертв большевицького терору у Львові є **о. д-р Андрій Іщак.** Був він одною з поважних наукових сил. Був професором Богословської Академії у Львові, де викладав доґматику незєдиненого сходу. О. д-р Іщак був автором численних наукових праць, з яких найбільше відомими є „Полінодія Копистенського" як також підручники доґматики східньої церкви, східньо-церковного права і т. п. Був він також дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, що було виїмково почесне становище серед українського наукового світа. Крім того він написав багато менших розвідок з ділянки орієнталістики. Був щирим українським патріотом і громадянином, вченим і духовником. Теольоґічні студії скінчив в Інсбруку. Мав коло 54 роки.

о. Іван Ждан належав до молодої ґенерації українського священства. Перебув він українську революцію й українську визвольну війну. Був капеляном еп. Бучка підчас його обїздки українських сіл у Збаражчині в часі, коли там шаліла польська „пацифікація" в 1930. р. Останньо о. Ждан був парохом Успенської церкви у Львові й катехитом львівських шкіл „Рідної Школи". Був він щирим приятелем і орґанізатором української молоді, головно міщанської. Ось і за те мабуть і закатували його червоні варвари.

Четвертий з ряду, **о. Ярослав Чемеринський** належав до молодої ґенерації українського духовенства. Як шістьнадцятьлітний хлопець вступив добровольцем до УСС і з ними перебув цілу епопею українського державницького відродження в 1917—20 роках. Був префектом Малого Семинаря у Львові й директором Ремісничої Бурси. Свого часу була наспіла вістка, що о. Чемеринський намагався перейти совєтсько-німецьку границю, але його большевики зловили. Вже тоді припускали, чи його большевики не розстріляли. Його сестра є дружиною Ярослава Барановського. Мав він 44 роки.

о. Мирослав Харина належав у Львові до дуже активних українських священиків. Зорґанізував він першу українську парохію на Замарстинові, яке було цілком спольщене. Там він і був першим парохом. Його батько був дяком в Успенській церкві й всіх своїх чотирьох синів післав на теольоґію. Мирослав був найстаршим. Був він також адміністратором католицького журналу „Дзвони".

Найменше відомий є **о. Олекса Боднар.** За останніх часів польської окупації був він парохом в Боршеві коло Перемишлян. Правдоподібно там його чекісти арештували і разом з іншими українськими священиками перевезли до Львова, де в тюрмі в дикий спосіб замордували.

Юрко Шухевич і **Данило Костецький** це знані молоді українські патріоти. Юрко

(Докінчення на стороні 3-тій)

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ПЕРЕД ЗРИВОМ

Історична повість.

(19)

Вже після двох тижнів написав до свого пана, що вже готовий і може передавати все господарство свому наслідникові. Паша зараз приїхав.

— Я ніраз не дивуюся, що ти так поспішився. Знаю, що козаки люблять свободу над усе в світі, та що тобі спішно в Україну. Та я, тому власне, що вертаєш, хочу з тобою дещо поговорити. Випускаючи тебе, мав я на думці не тільки інтерес Базілевса, але й свій власний. Ти чоловік не простий, думаю, що підеш між козацтвом високо. Хочу це використати для Туреччини. Ми вже не раз про те говорили, що між козацтвом і Туреччиною не булоб ворожнечі, колиб не теє, та не онеє. Козаків і їхню віру угнітають окраїнні пани й народ козацький рад би висвободити себе з панської корчми. Отож, мій друже, приготовляй козацтво на те, що колись може воно числити на поміч високої Порти. А колиб ці дві сили разом получилися...

— Як я тільки придивився турецьким відносинам, це стало моєю задушевною мрією. За віщож ми, козаки, маємо з турками битися? За те, що якомусь панові захотілось заграбити Молдавію чи Волошу? Яка нам з цього користь, що ми за свою пролиту кров дістанемо? Торбину ласки й пустих обіцянок...

— Бачу, що ти мене зрозумів. А тепер поклич своїх підручних і скажи їм, що і як вони мають робити з весною.

Прийшли всі українські невольники, що працювали в паші на хуторі.

Богдан став говорити.

— Мої любі земляки! Звіщаю вам, що я оставляю вас і вертаюся в Україну. Моє місце за згодою його милости, вашого пана Селіма паші, займе Никифор Дутко. Будете його слухати так, як мене слухали, і працювати щиро для вашого доброго пана. Виж знаєте, що вам, невольникам, ніде так добре не може бути, як тут.

— Правда, батьку. Та чогож ти нас, сиріток самих лишаєш? — Вони стали хлипати й втирати сльози.

— А скажіть по правді, хто з вас остав би тут, колиб міг піти на волю? Ти, Никифоре, посписуй мені всіх, хто з якої сторони України, та що маю переказати його рідні. Може за кого пришлють окуп...

Паша пильно приглядався цій сцені та прислухувався, як вони говорили. Богдан глянув на пашу й не на жарти налякався. Обличчя в паші змінилося. Дивився остовпілими очима кудись далеко, начеб душа з нього вийшла. Сидів без памяті, мов неживий. В кімнаті стало тихо мов при вмерлому. Бо й невольники налякалися: не дай, Господи, смерті паші, то їх чіпатимуть за вбивство високого достойника. Богданові пригадалось те, про що він балакав із Сімонідесом: колиб паші не стало, прощайся з волею, а тут може й доведеться на колі згинути.

Нарешті паша, наче із сну глибокого прокинувся. Протер очі й важко зітхнув. Дав знак, щоб усі вийшли, і каже:

— Чи я спав тепер? — питає Богдана. — Мабуть спав, бо дивний сон мені приснився... Слухай: як я прислухувався до вашої української мови, мені здавалося, що вона не є мені чужа і я її давно, дуже давно, вже десь чув. Під її звуки я став засипляти так солодко, як при найгарнішій музиці. І нараз я побачив якесь село. Це не було турецьке село, таких сіл в нас немає... Широка вулиця, біленькі, чепурні хатки всі в зелені, побіч огородчики з квітами й городовиною а найбільш соняшників, що звертали свої голови до сонця. На плоті посудини, застромлені на коли горі дном. Нараз наскочили на це село якісь вершники, в овечих кожухах горі вовною, начеб наші татари. Згодом почулося в селі голосіння, крики, вигук... кинувся огонь. Я дуже налякався і... прокинувся. Що воно може значити?

— Дозвольте, ваша милости, що стану для вас Йосифом єгипетським. Вашій милості приснилося те, що справді є і що було давніше. Приснилося українське село літом. Правда, що хати були вкриті соломою та очеретом? На вулицях бавилися діти, а на порогах хат сиділи старі бубусі з немовлятами на руках...

— Відкиж ти це все знаєш? невжеж і тобі таке приснилося?

— Ні, я це бачив на яві. Таке українське село стоїть мені завжди перед очима... А ці вершники, це були справді татари. Вони якраз наскочили на те село...

— Перестань! — крикнув паша.

Другої днини, перед виїздом прийшов Богдан до паші.

— Знаєш, — каже Селім — цеї ночі я довго не міг заснути, заєдно ввижалося мені неімовірне. А коли я над ранком заснув, я знову побачив себе в тому селі. Те, що було вчора, тягнулося далі. Я бачив себе в садку, як на село набігли татари. Моя мати бігла мене рятувати, татарин зловив мене, виніс на руках із саду та поніс у гурт таких хлопців, як і я. Я прокинувся з цього жахливого сну, облитий гарячим потом...

— Тепер мені вся справа ясна, — каже Богдан. — Вас забрали тоді татари справді в ясир, а ви нагадали собі те все як почули українську мову.

— Так, це правда. Я є султанська дитина. Так називають тут цих, що змалку виховалися в турецьких, хлопячих приютах. То звичайно захоплені татарами християнські діти. З них творяться відділи яничарів, цей квіт турецького війська. З таких то і я походжу. Тепер уже розумію, чому я відчував усе до українських бранців з України якусь невияснену симпатію.

— Відзивалася українська, приспана душа — пояснював Богдан.

— Тепер мені вже ніколи не буде спокою на світі. І тут оставати важко й до свого рідного гнізда вертати пізно...

— Тут, ваша милосте, можете зробити для України більше, ніж там. (Д. буде).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

День для школи.

Заходом української греко-католицької парохії св. Юра в Ню Йорку відбувся в неділю, 20. липня 1941. р. український день в Гермелс Парку, Каледж Пойнт, Лонг Айленд. Цей день випав на пречуд гарно, бо по перше, по кількох днях дощу була гарна погода, а по друге, український загал дописав на сто процент своєю присутністю. Кількатисячна публика це добрий доказ, що українське громадянство живо цікавиться організаційним життям та активно його піддержує. Парк, де відбувся згаданий день, був рішучо замалий, але цьому ніхто не винен, бо під Ню Йорком взагалі нема більших до тої цілі парків.

Та не зважаючи на це, програма дня відбулася у взірцевому порядку. Полеву Службу Божу відправив о. І. Забава, ньюйорський парох, а український греко-католицький хор церкви св. Юра під управою п. Т. Онуфрика співав, як звичайно, добре. Наш парох о. Забава виголосив коротку проповідь, заповідаючи, що свято наше звеличає своєю присутністю Преосвященний Владика Іван, який тепер гостить на подібному святі в Ню Джерзі. Парох говорив про вартість морально-релігійного життя громадянства, головно в таких великих містах як Ню Йорк. Він рівнож закликав до піддержки української цілоденної школи, яка організується при церкві св. Юра в Ню Йорку.

О. Гриньох, рівнож священик з церкви св. Юра, говорив по англійськи й українськи про вірність своїй церкві й свому народові. При кінці Служби Божої о. Забава провів загальну молитву за терпіння й муки наших українських братів і сестер, що гинуть тисячами у війні, в підземеллях ворожих тортур і тюрем та по численних шпиталях за фронтом. Піднесене високо на дусі громадянство відспівало гимн-молитву „Боже, Великий, Єдиний — нам Україну спаси".

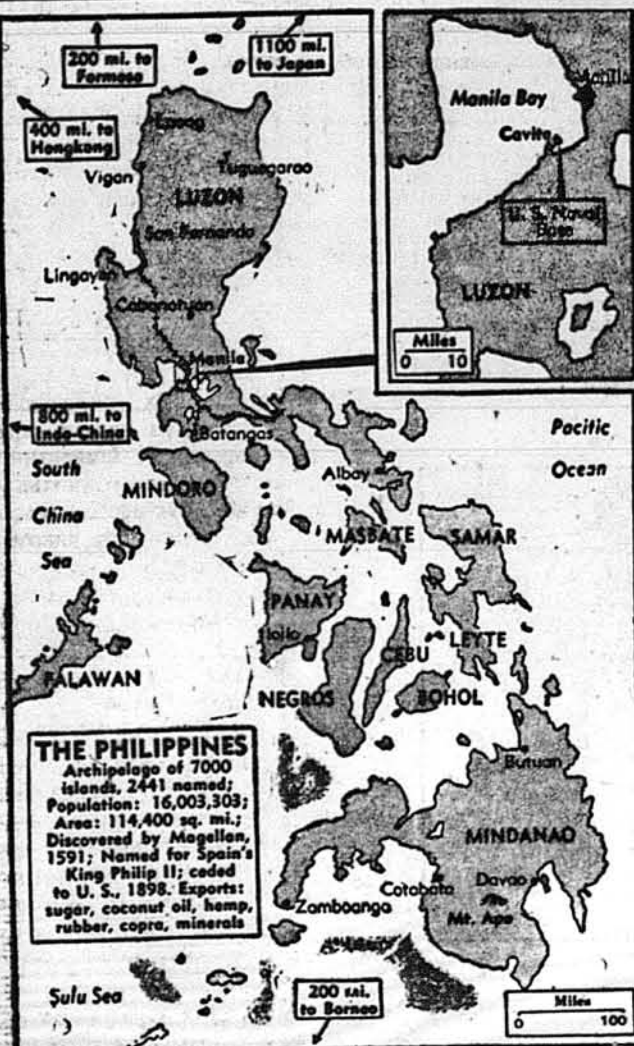
Пополудні приїхав Преосвященний Владика Іван Бучко. У патріотичній промові, Кир Іван привітав численно зібраних гостей і поблагословив їх. Цитуючи псальмопівця Давида, Преосвященний сказав, що нема кращого добра на світі як жити в згоді та братерстві. Навязуючи до страшних переживань, які тепер переходить український нарід на своїй власній землі в Европі, Преосвященний закликав до віри в Божу справедливість та скорий кінець неволі українського народу. Тому, що вороги українського народу стараються брутальною фізичною силою винищити українців, українська еміграція в Америці повинна помагати тому народові у визволенні. А поможе вона тим, коли старатиметься в Америці заховати свою мову, релігію та гарну традицію своїх батьків. А українське громадянство в Ню Йорку, говорив Преосвященний, має ще більші завдання, бо це є центр української еміграції. Тому тут повинна гуртуватися й вся діяльність. Щоб нашу молодь якслід підготовити до такої праці, цій молоді треба дати порядну та взірцеву цілоденну українську школу в Ню Йорку. Преосвященний сказав, що парохія св. Юра вже організує таку школу, але в тому ділу мусить допомогти їй ціле українське громадянство в Ню Йорку. Інші українські громади під тим оглядом стоять далеко краще як ми в Ню Йорку. Закінчуючи свою промову, Преосвященний гаряче закликав до всебічної піддержки організування цілоденної школи в Ню Йорку.

Потім відбулася забава, в якій брали участь усі учасники як одна українська родина, гідна тої назви.

Треба ще згадати, що відомий наш бизнесмен з Ню Йорку, п. Плятон Стасюк, жертвував безплатно зо своєї фірми всі мясні вироби до буфету, як шинку, ковбаси й пр. Тим він показав, що як український громадянин не тільки бере участь в громадянському житті, але рівнож старається по своїм силам допомогти українській справі матеріяльно. Це напевно запамятають собі наші громадяне й зо свого боку далі піддержуватимуть вщиро п. П. Стасюка в його бизнесі.

День, з якого чистий дохід призначується на влаштування української цілоденної школи в Ню Йорку, пройшов з повним успіхом, а за це подяка належиться, як організаторам дня, так і громадянам-учасникам.

Присутній.

ФИЛИПИНСЬКІ ОСТРОВИ, на які виробляє собі тепер апетит Японія.

ЯК І КОЛИ НАРОДИ НАВЧИЛИСЬ РОЗМОВЛЯТИ КОЖНИЙ СВОЄЮ МОВОЮ?

(14)

Котраж з усіх мов, що існують на світі, буде найдавнішою?

Котраж мова вроджена людям? Котрою мовою власне розмовляли первісні люди, що зявились на світі раніш від других? Це цікавий запит. Ось що розповідає про це одна стара книжка:

Уже буде зо триста років як у Індії жив один хан на імя Джель-ель-еддін Магоммед, на прізвище Акбар, себто „Славетний". Акбар був людиною розумною і просвіченою відносно свого часу. Він захотів довідатись яку власне мову треба вважати за вроджену людському родови.

Акбар чув від когось, що такою мовою треба вважати гебрейську мову, тому що нею розмовляв Адам, перша людина, про котрого розповідає жидівська Біблія. Але Акбар був людиною мудрою і тому незавжди впевнявся на чужі слова, хоч вони були словами й самого писання. Акбар конче хотів їх справдити, чи то все правда, що йому розповідали про гебрейську мову. Він звелів взяти від батьків дванадцятеро немовлят, віднести в окремий ханський палац, а до дітей приставити дванадцять німих мамок. Ті мамки мали виховати тих дітей до дванадцятого року їхнього життя.

Той загад Акбара-хана був виконаний: дванадцять немовлят були віднесені до його палати, що була близько міста Агри. Дітей стали доглядати німі мамки, котрі не могли вимовити жадного слова. Жадна людина не сміла наблизитись до того двірця, а котрий би те зробив, того чекала смерть. А хто мусів туди піти, так ішов не далі палатової брами. Там його спиняв палатовий вартовий, котрий теж був німий.

Так минуло дванадцять літ; діти повиростали. Тоді Акбар хан подумав, що прийшла хвиля довідатись, якою мовою розмовляють діти, що ніколи не чули людського голосу. Коли це правда, що гебрейська мова найстарша та вроджена цілому людському родови, — так тою мовою і мають розмовляти діти самі з себе, без жадної звички.

Акбар-хан скликав до свого двору письменників з всіляких країн. Були там жиди, і перзи, і гіндуси, і араби, і халдеї, і всілякі інші. І усі ті мудрці хвалились та доводили що ті невчені жадної мови діти мають розмовляти їхньою мовою. І кожний той мудрагель спирався на святі писання свого народу в поперття своїх слів.

І ось припровадили тих дітей, вихованих німими мамками, і Акбар-хан загомонів до них.

І щож сталось? Ті діти не знали жадної мови. Вони цілковито не вміли розмовляти, хоч і не вродились німими. Ті діти тільки мукали, скавуліли та видавали з себе всілякі дикі згуки, подібно як те робить звірина.

Діти виховані без мови, вживали тільки звірячої мови. Не чуючи ніколи жадної бесіди, діти й самі не навчились розмовляти і обминались без жадної мови. Отже, виявилось, що їхньою вродженою мовою була звірська мова, звірячі гуки, ячіння та міги.

От тепер бачимо, котра мова в дійсности найстарша.

Це стоїть в одній старій книзі, яку написав католицький священик, що вірив в кожне слово Біблії. Той священик усе списав по правді, як сталось з тими дітьми, хоч слова Біблії і не справдились.

Щоб розмовляти, треба звички.

Те, що Акбар-хан довідався, те він власне і мав довідатись: у прадавнину люди вживали звірячої мови. Це доводиться не тільки таким чином, як зробив Акбар-хан, але й багатьома іншими. І прецінь і тепер в натурі кожної людини є дечо звірячого. А сперед соток літ того звірства в ній було ще більше, а в прадавнину ще більше.

Були часи, коли усі люди, що жили на світі, були цілковито не подібні до тих людей, що бачимо тепер. Їхня зовнішність та манери були в них звірячі тай життя було таке саме. Тоді люди жили не державами, але черідками, або гуртами; в кожнім гурті по кілька душ, щось подібного до того, як тепер живуть малпи-песиголовці. І мова в тих людей була подібна до мови звірини. І як би люди не вчилися від людей своєї людської мови, так вони і тепер ще розмовлялиб по звірячому. Отже тепер бачимо, чому ми всі розмовляємо по людському, кожний своєю мовою: це робимо завдяки звичці. Хто в котрій родині вродився, чи був вихований, тою мовою він розмовляє.

(Дальше буде).

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Союзові відділи обєднуються для нової праці.

В середу, дня 25. червня ц. р. відбулись у Філядельфії збори злучених відділів У. Н. Союзу при співучасти відділів: 45, 83, 105, 163, 239, 268, 324, 339 і 375.

Після звіту уряду та вислові повного довіря обрано новий уряд на будучий рік в такому складі: Д-р В. Галан, предсідник; С. Рудакевич, заст. предсідника; С. Слободян, секретар; С. Чорномаз, касієр. До контрольної комісії: М. Туркот, І. Сорока (ст.) та П. Мельник.

Найдовша дискусія, в якій брали участь майже усі приявні, велася в справі приєднування нових членів.

Хоч усі висказували користи з постійного організатора — то всетаки праця віддідлових урядників є найважніша. Щоби цю віддідлову працю скрипити, приявні приняли постанову, щоби злучені філядельфійські відділи — при співучасти усіх відділів філядельфійської округи, устроїли два Союзові свята — а це в місяці лютні — та літом.

Ці свята будуть присвячені виключно союзовцям.

Ближчі точні дані будуть подані окремо.

Щоби однак започаткувати Союзову працю негайно, принято пропозицію відділу 83, а саме, щоби відбути Союзовий пікнік в неділю, дня 14. вересня ц. р. на фармі Черрі Гров.

Цею дорогою прохаємо усі наші організації до численної участи; зокрема надіємось, що наша молодь та її спортові дружини являться у цілости.

За Злучені Відділи У. Н. Союзу:

Д-р В. Галан, предс.,
С. Слободян, секретар.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

На народні цілі.

В суботу, 2 серпня ц. р. по поминальній Службі Божій і панахиді по бл. п. Івані Білобрамі, родина і знайомі зібрались у домі вдови, пані Білобрам на перекуску. При гутірці на ріжні справи згадано також про народні потреби. При тій нагоді приявні зложили $14 на народні цілі, які розділено по половині: на Вищу Школу в Стемфорд, Конн., і на допомогову акцію. Гроші вислано через Обеднання.

Приявний.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Союзовець, Форд Сіті, Па. — Розсипалась одна лінія і через те не вийшло одно речення ясно. Це трапляється і в найкращих американських газетах. Але бачимо, що Ви раді, що це було поміщене, тому і ми вдоволені.

І. Ш., Чікопе Фолс, Масс. — Не може розвідати, що це за часопис. Треба дуже вважати, щоб подавати з витинками теж і назву часопису і день, коли появилось те, що пересилається. Інакше не можна цього використати.

М. Ш., Гвілінг, В. Ва. — У. Н. Союз не може цього зробити. Якби були видержали в організації, то тепер моглиб взяти позичку, а так — годі.

Т. О. — Тепер треба „вороженьків" бити, а не про них співати, а як співати, то грімко і твердо.

МЕКДОНАЛД ПРО ДОВГУ ВІЙНУ І НІМЕЧЧИНУ

У Торонті, Онтеріо, промовляв 7. липня в часі обіду, влаштованого в користь фонду для британських воєнних жертв, Мелколм МекДоналд, британський високий комісар до Канади. Він казав, що як що війна з Німеччиною розвинеться в догу війну, то сильна воля німецького населення до продовження війни заломиться.

Якщо Гітлерови поведеться повалити російський уряд, то він одержить під свою контролю необчислимі ресурси. Життям соток тисяч своїх вояків, націський лідер старається „купити полісу забезпеки проти британської економічної блькоади". Це отвирає вигляди на довгу війну, одначе вона може закінчитись одним способом. Британцям може не вдастся позбавити німецькі воєнні індустрії сирівців. Британцям може не вдатись у початкових фронтових атаках знищити мілітарну силу гітлерівського великого числа повзів та іншої знаменитої військової зброї. Одначе британцям може вдатись зломити волю німецького народу продовжати війну.

Заломляться під ударом бомб.

Німці не видержать, за словами МекДоналда, такого бомбардування, яке видержують британці. Вони заломляться під ударом британських бомб, якщо британці зможуть зорганізувати й узброїти таку велику повітряну силу, що не тільки зможе оборонити небеса понад Британією, але зможе також нанести розгром небесам понад Німеччиною. Опісля промовляв бувший премієр а тепер сенатор Міен.

Канадійською першою лінією оборони, казав Міен, були Франція, Польща і Норвегія. Англія є останньою лінією. Якщо ця атакована твердиня впаде тоді пропаде наша остання оборонна лінія.

Укр. діячі Помордовані Большевиками

(Докінчення зо стор. 2.)

Шухевич, це син відомого українського львівського адвоката, Степана Шухевича, що знаний не тільки як знаменитий оборонець в українських політичних процесах (УВО й ОУН), а також тому, що брав чинну участь в українській визвольній війні. Був отаманом в Українській Галицькій Армії. Написав історичні спомини із української визвольної війни. Юрко, його син, був дуже активним в українських студентських націоналістичних організаціях і вже за польської влади був переслідуваний польською поліцією.

Данило Костецький, це енергійний кооператор. Як молодий студент вступив до польської старшинської школи (підхорунжівка) для заводових старшин в Острові — Комарові. Там вчився так пильно й здобував такі успіхи, що через три роки був першим учнем. Згідно з встановленим звичаєм тої школи, президент польської держави мав сам особисто вручити йому шаблю як найкращому аспірантові. Три тижні перед цею промоцією, Костецького усунули з офіцирської школи. Коли він запитав майора, команданта школи, чому з ним так поступають, майор-поляк зарозуміло відповів: „Ми знаємо, чому ви так пильно вчились. Я також був в німецькій армії й також добре вчився, як німців бити".

Ось стільки про цих мучеників, що впали жертвою московського варварства. Хай ця згадка буде скромним вінком на свіжу могилу цих українських героїв, що впали як воїни в обороні Христової віри й поневоленого українського народу.

DEFENSE BOND QUIZ

Q. In what denominations are Defense Savings Stamps available?

A. Ten cents, 25 cents, 50 cents, $1, and $5. An album is given free with first stamps of 25 cents up.

Q. In what denominations are Defense Savings Bonds available?

A. You can buy a Series E Bond for $18.75, $37.50, $75, $375, or $750. The prices of Series F Bonds range from $74 to $7,400; Series G Bonds from $100 to $10,000.

NOTE—To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest postoffice or bank, or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C., for an order form.

АНТАНАС УЖУМЕЦКІС, є одним з перших литовців, що осіли в Філядельфії, Па. За життя еп. Ортинського відграв поважну ролю теж і в громадському життю українців. Єп. Ортинський відносився до п. Ужумецкіса з великим довірям, а наслідком того наступило литовсько-українське зближення. П. Ужумецкіс обходить тепер 45-ліття свого подружого життя. Родився 1872 році, а до Америки прибув в 1888. році.

НІМЕЦЬКИЙ ЛІТАК НА ЗЕМЛІ.—За советськими джерелами цей німецький літак, виставлений на Червоній Площі в Москві, зістрілили советські війська.

Д-Р ЛУКА МИШУГА.

Шевченко -- Виразник Минулої й Прийдешньої України

(З серії викладів на українські теми, що були влаштовані Департаментом Східньо-Европейських мов Колюмбійського Університету разом з У. Н. Союзом).

(4)

Окремо годиться тут згадати Олександра Герцена (1812-1870), славного російського публіциста, до якого Шевченко ставився з надзвичайною увагою як до великого демократа, що боровся з царським самовластям і домагався звільнення селян у своїх виданнях у Лондоні — „Полярная Звезда" і „Колокол". Зокрема цінив Шевченко високо Герцена ще за те, що він виступив в „Колоколі" (1859. р.) проти теорії „єдиної самодержавної Росії" і написав виразно, що „Україну треба признати свобідною і незалежною країною". Та ще зазначив, що не можна визволяти Україну таким способом, щоб „знявши з неї московські кайдани, сказати їй, що має належати до Польщі". Ось так писав тому 80 років ось той визначний росіянин, справжній демократ.

Вкінці треба ще згадати за тих російських демократів і революціонерів, що їх пізнав Шевченко по повороті зо заслання, перед самою смертю. Це петербурзький гурт „Современника", яких советська наука зачисляє до предтеч большевизму. Найвиднішіпредставники це Микола Чернишевський (1828-1889), російський демократ-революціонер, який, пишучи, що польська література, маючи Міцкевича, не потребує вдаватись до французької чи німецької й з неї позичати, також написав, що й українська (в оригіналі: малорусска) література, маючи Шевченка, не потребує вже нічиєї ласки. В обороні української мови (в оригіналі: малоросійської) виступав теж і Микола Добролюбов (1836-1861), теж російський демократ-революціонер. Та коли Герцен виразно писав про Україну, ті останні говорять тільки про „Малоросію" і „малоросійський язик", привязуючи у всьому головну вагу тільки до клясової боротьби. Тому Чернишевський виступає гостро проти „українських націоналістів" за те, що голосять теорії про „безклясовість української нації" і дораджують таке, щоб „вважати другом кожного українця". Таким, що ось так дораджують, українські маси не повинні вірити, каже Чернишевський.

Мабуть ось такі „науки" Чернишевського, якого Ленін називає „великим російським соціялістом домарксівського періоду", заставили Якова Кухаренка (1800-62), отамана Чорноморського війська, написати до Шевченка ось що: „Ех, Тарасе, Тарасе, зведе тебе ця проклятуща кацапія... Плюнь на них, несамовитих харцизяк!"

IV. Зворот до простого люду України.

Це, що піднялась реакція проти урядової системи, яка віддала поміщикам селянські маси на визиск, як теж ідеї демократизму, проголошені французькою революцією, враз з новим літературним напрямом, відомим під назвою „романтизму", що звертався до тем з життя простого народу, спричинили те, що почато звертати пильнішу увагу на життя простого народу в Україні, себто на життя українського народу. Таким чином зачали відкриватись ті величезні скарби, що заховані в українських піснях, звичаях і обичаях. Князь Цертелев (1819) започаткував видавництво українських народніх пісень першою збіркою українських історичних дум. Та найважнішою того роду появою треба вважати книжку, що її видав в Москві в 1827. році п. н. „Малоросійскія песни" Михайло Максимович (1804-73), визначний вчений, згодом перший ректор київського університету. Живучи в Москві писав, що хоче дістатись з Москви до Києва, бо там „земля і небо його предків". Ось те його твердження про землю його предків, було тоді оспорюване великим російським вченим, проф. Михайлом Погодіном (1800-75), що брався доказувати, що на Україні до татарського нападу жили не українці, а предки сучасних великоросів. Максимович станув тоді в обороні українського характеру Київської Доби. Виступаючи проти свого приятеля проф. Погодіна з науковими доказами, зачав він наукову полеміку ось такими словами:

„Піднімаю прапор за нашу мову, за нашу землю-матір, з котрої витискає наших прадідів шановний професор".

Максимович теж перший науково звязав славне „Слово о полку Ігоревім" з українською народньою поезією, головно з думами, визнаючи цей стародавній твір українським, а не російським. У своїх студіях над мовою, він виказував, що українська мова є інша від російської і польської, як і доказував, що сучасна українська народня поезія це нащадок поезії старокиївської доби. Вважаючи пісню найкращим виразником народности, виказує на порівнанню українських пісень з російькими ту велику ріжницю, яка існує між тими двома народами.

Ось те видання пісень „простого народу" відкрило словянському світови — призабуту українську націю, при якій, як виглядало, залишився майже сам тільки селянин. Ось та збірка випередила того роду видання не тільки в словянському, але й цілому західньо-европейському світі. Це була велика новина, на яку звернув загальну увагу европейський вчений світ. І ось таким чином, через українську народню пісню, ввійшла в наукові праці ріжних народів теж і українська історія, так тісно звязана з тими піснями. Зокрема треба підкреслити той подив, який викликала українська народня пісня серед росіян, особливо серед тих вільнодумних, бо з української пісні несло духом волі. Досить вказати на найбільшого російського поета Олександра Пушкина (1799-1837), що то одушевлявся українськими піснями. Постать „Марії" в його „Полтаві" взята живцем з українських народніх пісень, а сама тема взята з „Історії Русів". Усе то було тоді доволі ризиковним, бо якби не було, а Пушкин таки описує як Україна піднялась „на ненавистную Москву", як теж згадує і за таке, що якби жили в Україні гетьмани, то не мучились би козаки в чужині...

(Дальше буде)

ВЗЯТИЙ В ПОЛОН. Цей німецький летун, як подають советські ґазети, вискочив з літака, коли його ушкодили протилетунські гармати і злетів в легкопаді на землю. Його зараз обскочили советські вояки з взяли під „баґнет".

ШВАЙЦАРСЬКА СЦЕНА В КАНАДІ.—Ерні Нідерер, відомий швайцарський альпініст, що вміє добре дряпатись по найвищих скалах, показує свої здібности на канадійських горах в Джаспер Нешенел Парку, Алберта. Він каже, що ті гори також мають небезпечні місця, по яких можна дряпатись з великою небезпекою. Бо небезпека це головна атракція дряпання по горах.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292., відбудуться в суботу, 9. серпня, в год. 7. ввечір, в гали У. Н. Дому при Мартін ул. Проситься численно прибути та поплатити свою належитість начас. Стараймося приєднувати нових членів, а особливо дітей. Маємо для дітей дуже добрі поліси, які тільки хто захоче і може мати для дитини полісу на тисячу долярів ендавмент. Прийдіть на збори, а секретар обширніше це пояснить. — Іван Форись, предс.; Петро Кізел, секр.; Ілля Андрусевич, кас.

ГАМТРАМК, МІШ. — Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94., відбуде свої збори в неділю, 10. серпня, в гали, де звичайно, точно в годині 11:30 рано. Проситься всіх членів прибути численно, бо є важні справи до рішення. — А. Патра, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 75., відбудуться в неділю, 10. серпня, точно в год. 1. попол., в У. Н. Домі при Мартін улиці. Зближається день нашого 25-літнього ювилею так приходіть всі на збори, щоб ми могли разом приготовлятися до цього ювилею. Також проситься членів, котрі забрали тікети, щоби за них заплатили перед ювилеєм, як було ухвалено. Довгуючі члени щоб вирівнали свій довг. — За уряд: П. Костирка, предс.; І. Слупецький, кас.; М. Присташ, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Місячні збори Тов. Над Збруча, від. 280., відбудуться в неділю, 10. серпня, в годині 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 В. Лакавана Ев. Присутність всіх членів обовязкова. Рівнож пригадується довгуючим членам, щоби старались платити свої вкладки начас і не дальше як до 25. в місяці, а коли побачать своє імя на листі суспендованих, то щоби не нарікали на нікого. — За уряд: О. Запоточний, С. Говка, Р. Рубльовський.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 268., відбудуться в суботу, 9. серпня, в домі Громадян, 2171 Вакелінг. Проситься всіх членів прийти на означений час, бо тепер літний сезон, то члени повинні зійтись начас, полагодити справи, щоби уряд не вичікував по 2—3 години на членів. Напоминається довгуючих членів, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости. Проситься також не забувати за приєднування нових членів, як старших так і дітей, до У. Н. Союзу. — М. Андріїв, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори 204. відділу відбудуться в суботу, 9. серпня, в год. 8:15 ввечір, в галі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вулиця. На тих зборах всі члени відділу обовязково мають бути приявними та вирівнати залеглі й біжучі членські вкладки. В минулому місяці суспендовано багато членів за неплачення чл. вкладок. Отже всі суспендовані мають еще нагоду на тих зборах все вирівнати й останутъ надальше членами У. Н. Союзу. — М. Близнак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Звичайні збори Бр. св. Володимира, від. 130., відбудуться в суботу, 9. серпня, в 8. годині вечором, в салі 30. Іст 7. вулиця. Обовязком кожного члена прибути на означений час. — І. Серединський, секр.

ПРЕЗИДЕНТ ІМЕНУЄ СІМ ВИЩИХ ҐЕНЕРАЛІВ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт вислав до сенату лісту сімох ґенералів для затвердження сенатом їхніх вищих ступнів. Рівночасно він іменував десять полковників і підполковників ґенералами, а сім підполковників полковниками.

ДАЛЕКО - СХІДНА АМЕРИКАНСЬКА ВОЗДУШНА ФЛЬОТА ПІД КОМАНДОЮ МЕКАРТУРА

МАНІЛЯ (Филипини). — Головний штаб американської далеко - східньої армії доносить, що департамент летунства Филипинів підпорядкував всі свої повітряні сили під команду ґен. Доґласа МекАртура, якого недавно іменував президент Рузвелт начальником усіх збройних сил на Далекому Сході.

В АНГЛІЇ ПРО НІМЕЦЬКУ ОФЕНЗИВУ.

Анґлійські військові кола говорять, що та друга німецька офензива, поведена на советській лінії, зокрема на Україні, добігає кінця. Вона не дала німцям того, що вони бажали. Проте ті кола кажуть, що ініціятива далі залишається в німецьких руках.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349., відбудуться в неділю, 10. серпня, в 2. годині пополудні, в Набожниського. Проситься всіх членів прибути на збори на означений час. — Ілько Шеґера, предс.; Дмитро Фидина, кас.; Н. Лісний, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

☦

Дня 28. липня 1941. р. помер по короткій недузі в St. Joseph Hospital член Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64. У. Н. Союзу в Патерсон, Н. Дж.,

ІВАН ҐЕМА.

Родився в селі Турожка вижна, повіт Турка. До Америки приїхав 1912. року. До Товариства і У. Н. Союзу вступив 1916. року.

Покійний був добрим членом, тихої вдачі. По смерти своєї жени підупав на здоровлю.

Полишив у смутку дочку Анастазію, зятя Івана і три внуки: Михайла, Івана і Стефана та багато приятелів.

Земля Вашинґтона хай буде Йому пером!

Теодор Гайда.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ, ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ТАРЗАН, ч. 372. Даремна втеча.

В хвилині, як дикун пробував рукою схопити за ногу Тома, Том миттю відскочив на бік.

Опісля, ще заки дикун зміг піднятись на ноги, Том поспішно видобув з сагайдака стрілу і наложив її на лука.

Проте Том не випустив стріли до дикуна. Він не мав до себе довіря, бо луком не вмів орудувати.

Тому він інстинктовно вибрав старий спосіб „оборони", а саме — дав ногам знати. Та кровожадний дикун пігнався за ним.